

СПРЕЧАВАЊЕ ТРГОВИНЕ ДЕЦОМ

Информативни материјал за родитеље

Суфинансира
Европска унија

ЕВРОПСКА УНИЈА

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Суфинансира и спроводи
Савет Европе

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ

Канцеларија Савета Европе у Београду
Шпанских бораца 3, Нови Београд
Тел: +011.71.555.00.
<https://coe.int/sr/web/belgrade>

Заједнички програм Европске уније и Савета Европе
„Horizontal Facility за Западни Балкан и Турску“
<http://horizontal-facility-eu.coe.int>
Facebook@jp.horizontal.facility
Twitter@CoE_EU_HF

© Савет Европе, април 2026. Сва права задржана.
Лиценцирано Европској унији под условима.

Трговина људима је глобални проблем који се квалификује као кривично дело. Због тога што представља експлоатацију жртава, трговина људима се сматра озбиљним кршењем основних људских права, попут права на живот, интегритет, достојанство, слободу, слободу избора и кретања и других права. Жртва трговине људима може постати свако: деца, жене, мушкарци, без обзира на године, образовање, порекло, држављанство, веру или етничку припадност.

* „Дете” означава свако лице млађе од 18 година, како је дефинисано Конвенцијом Уједињених нација о правима детета и Конвенцијом Савета Европе о борби против трговине људима.

Трговина децом* укључује експлоатацију и злостављање деце чиме се нарушава њихово физичко и ментално здравље и благостање, као и њихов будући развој и образовање. Организује се под надзором или контролом особа које од ове трговине имају материјалну или другу корист.

Експлоатација је главни циљ трговине људима. То подразумева: све облике сексуалне експлоатације, порнографију, принудни рад, ропство или праксе сличне ропству, присилан брак, незаконито усвајање, присилно просјачење и узимање органа.

Трговци људима злоупотребљавају рањивост детета. Децом се може трговати унутар њихове земље (унутрашња трговина људима), али и у другој земљи (транснационална трговина људима).

Радна експлоатација и сексуална експлоатација два су најчешћа облика трговине људима.

Наведени облици експлоатације деце сматрају се најозбиљнијим облицима кршења права детета, који остављају дубоке краткорочне и дугорочне последице по физичко здравље, ментални развој и психосоцијално благостање деце.

Укључују употребу силе или претње према деци, или злоупотребу поверења или положаја рањивости-зависности детета од трећег лица.

- Сексуална експлоатација укључује искоришћавање деце за проституцију, производњу порнографског садржаја или порнографски наступ.
- Радна експлоатација подразумева искоришћавање деце за обављање послова у домаћинству која нису примерена њиховом узрасту, просјачење на улици или друге уличне послове, пољопривредне радове, рад у фабрици, грађевинске радове или неке друге опасне послове.

Радна експлоатација и сексуална експлоатација озбиљно нарушавају нормалан развој, лишавају децу њиховог детињства и одговарајућег образовања и осуђују их на живот у сиромаштву и ропском положају.

КАКО ДЕЦА МОГУ ПОСТАТИ ЖРТВЕ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА?

Трговци људима најчешће врбују децу постепено, користећи поверење и блискост. Контакт се често остварује преко познатих особа (вршњака, пријатеља, чланова шире породице) или путем интернета и друштвених мрежа. У почетку, комуникација делује безазлено – као пријатељство, подршка или понуда за посао, путовање или зараду. Касније, тај однос може прерасти у притисак, манипулацију, уцену или искоришћавање.

КАКО ПРЕПОЗНАТИ ДА ЈЕ ДЕТЕ У РИЗИКУ?

Будите пажљиви ако приметите промене у понашању које не можете лако објаснити:

- Дете постаје повучено, нервозно или агресивно.
- Губи интересовање за школу, пријатеље или хобије.
- Често касни или изостаје из школе, или му/јој се оцене погоршавају.
- Одбија разговор и делује збуњено, уплашено или тужно.
- Почине да се дружи са старијим особама које не познајете.
- Одједном има новац или ствари које није добило од вас.

- Одбија да одговори на питања или одговора са очигледно нетачним одговорима.
- Показује склоност ризичном, опасном или незаконитом понашању.
- Испољава насилно понашање.

Ако приметите:

- честе главобоље, болове у стомаку
- знаке продуженог физичког умора
- знаке физичког злостављања (повреде, модрице по телу) за које не постоји објашњење
- да изгледа уплашено, збуњено, нервозно, љуто, врло стидљиво, депресивно
- да показује осцилације у пажњи - расејаност
- да избегава разговор
- да има одсутан поглед, дезоријентисано је у времену и простору
- да проводи дуго времена на рачунару или телефону
- да користи друштвене мреже са сумњивим садржајем
- да често тајно разговара телефоном, а када питате са ким разговара, оно вас лаже
- да дели поруке и слике са непознатим, сумњивим особама

- да излази са странцима или да странци или непозната деца долазе у ваш дом
- да се облачи неприкладно

АКО ПРИМЕТИТЕ НЕКЕ ОД ОВИХ ЗНАКОВА:

Разговарајте са дететом. Уколико дете одбије да разговара или вам да разне изговоре (мора да учи, уморан је итд.), покушајте поново да успоставите разговор са дететом и уверите га да вам може веровати. Ако не успете, разговарајте са наставником или разредним старешином, лекаром или социјалним радником. Размислите о стратегији која ће помоћи вашем детету и не устручавајте се да (одмах) потражите помоћ.

У случају постојања сумње да је дете у опасној ситуацији и да би могло постати жртва трговине децом, одмах обавестите полицију и обратите се службама за заштиту деце.

На овај начин ћете заједничким снагама помоћи свом детету и спасити га од тога да постане жртва трговине људима.

ЗАПАМТИТЕ

Ако имате недоумицу, боље је реаговати одмах него чекати.

Можете контактирати следеће установе:

- Полицију: 192 или 0800 100 388
- Центар за заштиту жртава трговине људима: 063 510 690
- Удружење Атина: 061 63 84 071
- Удружење Астра: (011) 785 0000
- СОС број за несталу децу: 116000

Детаљније о овој теми се можете информисати на националној платформи „Чувам те“ и у оквиру обуке намењене родитељима – „Трговина људима – превенција, препознавање и подршка“
<https://edu.cuvamte.gov.rs/course/view?id=5000000>

Министарство просвете - превенција трговине људима:
<https://prosveta.gov.rs/prosveta/sistem-prevencije-i-zastite-od-nasilja-i-diskriminacije-obrazovanje/prevencija-trgovine-ljudima>

Ова брошура је настала у оквиру заједничког програма Европске уније и Савета Европе „Horizontal Facility за Западни Балкан и Турску“. Ставови изражени у њој не представљају нужно званичне ставове Европске уније и Савета Европе.

Суфинансира
Европска унија

ЕВРОПСКА УНИЈА

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Суфинансира и спроводи
Савет Европе

Република Србија

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ